

Măsura 16 - Cooperarea (Articolul 35)

Baza legală

Art. 35 Cooperare din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului

Anexa 1 din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1305/2013

Articolul 11 din Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei de completare a Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013 și de introducere a unor dispoziții tranzitorii

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013

Regulamentul Delegat (UE) nr. 480/2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 215/2014 al Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013.

Orientările Uniunii Europene privind ajutoarele de stat în sectoarele agricol și forestier în zonele rurale pentru perioada 2014-2020

Descrierea generală a măsurii, inclusiv logica de intervenție și contribuția la domeniile de intervenție (DI) și obiectivele orizontale

Conform analizei SWOT, analizei nevoilor și Acordului de parteneriat, în cadrul acestei măsuri, se acordă sprijin financiar pentru a facilita cooperarea între actorii implicați în dezvoltarea rurală, pentru a-i ajuta să depășească și să aplaneze problemele tipice de natură socio-economică legate de dezvoltarea afacerilor și de asigurarea de servicii în zonele rurale.

Parteneriatul european pentru inovare privind productivitatea și durabilitatea agriculturii (PEI-AGRI) reprezintă o nouă abordare pentru promovarea inovării în agricultura europeană, în Statele Membre ale UE. În principiu, inovarea vizează crearea legăturii între știință și practică, în special prin proiecte derulate de grupurile operaționale (GO), dar și prin activități de interconectare. Conceptul încurajează eforturile de colaborare pentru realizarea de sinergii și de valoare adăugată la nivelul UE, pe baza politicilor existente, în special pe baza politicii de dezvoltare rurală și a politicii de cercetare și inovare a UE, Orizont 2020.

Produsele, practicile și procesele noi reprezintă principalele motoare pentru inovare și pentru diversificarea activităților agricole, precum și pentru îmbunătățirea competitivității economiei rurale. Analiza SWOT evidențiază existența unei lipse reale a factorilor componenți ai “culturii inovatoare” care să stimuleze astfel de rezultate în spațiul rural al României. Această situație generează un efect negativ asupra valorii adăugate și asupra viabilității afacerilor din spațiul rural, și în mod implicit, asupra nivelului de competitivitate al acestora în comparație cu nivelul existent în zona urbană.

Printre exemplele care evidențiază impactul negativ al acestei situații se numără: o gamă limitată de produse agro-alimentare recunoscute la nivel european, un nivel mai scăzut al productivității la nivelul fermelor și al sectorului de procesare, precum și al activităților de diversificare și de marketing. În plus, o mare pondere din produsele agricole exportate reprezintă produse neprocesate sau procesate primar, cu un nivel scăzut de prelucrare, generat de neutilizarea unor tehnologii și idei noi.

Inovarea poate fi încurajată și creată în diferite moduri: se poate realiza prin transfer de bune practici sau prin adaptarea tehnologiilor aplicate în alte țări, pe alte piețe sau în alte sectoare. În alte situații, inovarea se poate baza pe idei complet noi și pe cele mai moderne tehnici de cercetare. Proiectele pilot, dezvoltarea de metode de producție noi și furnizarea de servicii reprezintă modalități practice prin care se poate îmbunătăți procesul de dezvoltare socio-economică a spațiului rural.

Comercializarea produselor alimentare obținute la nivel local, prin lanțuri scurte de aprovizionare și prin piețe locale trebuie să devină o componentă importantă a sectorului agroalimentar din România. Pentru o mare parte dintre micii fermieri, vânzarea directă a produselor proaspete ar putea reprezenta o sursă importantă de venit.

Conform analizei SWOT, lanțurile alimentare locale din România trebuie consolidate și diversificate. Acestea trebuie să fie mai bine organizate și concentrate pe calitate, siguranță alimentară și pe continuitatea aprovizionării. Pentru a putea răspunde preferințelor consumatorilor și pentru o mai bună integrare pe piață a micilor producători, nivelul de profesionalism trebuie sporit, iar activitățile de promovare trebuie îmbunătățite.

Prin cooperare, micii producători pot identifica noi modalități de comercializare a unui volum mai mare de produse proprii și de atragere a unor noi categorii de consumatori.

De asemenea, pot fi dezvoltate legăturile dintre sectorul agro-alimentar și turistic, prin aprovizionarea cu produse alimentare locale.

Sprijinul financiar va viza crearea și funcționarea GO înființate de actorii din mediul rural, precum: fermieri, cercetători, consultanți, întreprinderi sau ONG-uri - cu scopul specific de a întreprinde în comun un proiect de cercetare-dezvoltare-inovare prin care să se abordeze probleme specifice și să se valorifice oportunitățile din sectorul agro-alimentar. Proiectele se vor axa pe soluții inovatoare care generează beneficii directe pentru partenerii GO și, implicit, pentru economia locală și/sau pentru condițiile de mediu și sociale în zonele rurale, inclusiv prin diseminarea rezultatelor către toți actorii interesați.

Măsura include și cooperarea dintre fermieri, procesatori, comercianți cu amănuntul, restaurante, unități de cazare din spațiul rural, precum și parteneriate cu organizații neguvernamentale, unități de învățământ din mediul rural, autorități publice, etc.

Având în vedere caracterul inovator al măsurii de cooperare și faptul că nu a mai fost implementată în România, este necesară o abordare nouă, inovatoare, pentru a asigura implementarea cu succes a măsurii. În plus, se va avea în vedere folosirea tuturor posibilităților disponibile la nivelul altor măsuri din program (în special M02 *Servicii de consiliere* și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală). Prin această abordare corelată, bazată pe disponibilitatea serviciilor de consultanță și de diseminare a informațiilor, cresc șansele de a stimula interesul față de măsură și de a se dezvolta proiecte inovatoare de către GO.

Astfel, pentru sub-măsurile 16.1 și 16.1a se va avea în vedere o abordare în 3 etape. Abordarea este descrisă pe scurt la secțiunea *Verificabilitate și control* a măsurii și detaliat în următoarele paragrafe.

În prima etapă, se va lansa o sesiune de selecție a brokerilor de inovare prin măsura de servicii de consiliere (2.1). Brokerii de inovare vor juca un rol important în implementarea sub-măsurilor 16.1 și 16.1a deoarece aceștia vor asigura animarea la scară mică, identificarea și consilierea părților interesate, și, dacă este necesar, dezvoltarea unui proiect PEI și elaborarea unui plan de proiect așa cum se solicită în etapa 2. Finanțarea brokerilor de inovare (BI) se va asigura exclusiv din bugetul M2 *Servicii de consiliere* pe baza rezultatelor BI, așa cum se descrie mai jos:

BI va fi plătit doar dacă sunt îndeplinite toate condițiile de mai jos:

- va facilita înființarea parteneriatului (GO);
- parteneriatul va depune o cerere de exprimare a interesului (CEI);
- CEI va fi declarată conformă după verificarea desfășurată în etapa 2.

Pe baza logicii intervenției descrise mai sus, în mod complementar, pe lângă activitățile brokerilor de inovare, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală va desfășura acțiuni de informare și animare la scară mare, la nivel național și regional, pentru a atrage interesul cât mai multor

potențiali beneficiari. În plus, pagina de internet a RNDR va găzdui o secțiune dedicată PEI (hub PEI) pentru a facilita interconectarea și a disemina și atrage ideile inovatoare.

Brokerii de inovare vor fi selectați pe baza regulilor de achiziție publică aplicabile în cadrul M02 *Servicii de consiliere* și vor trebui să respecte criteriile de eligibilitate și selecție specifice. Pentru a stimula atragerea ideilor, abordarea AM cu privire la selecția brokerilor de inovare va fi cât se poate de flexibilă. De exemplu, brokerii de inovare pot fi consultanți individuali, companii de consiliere și consultanță, entități care pot facilita identificarea și atragerea ideile inovatoare prin portaluri web, platforme de internet, baze de date, rețele online, asociații profesionale - sectoriale sau non-sectoriale, departamente cu preocupări specifice pentru inovare din cadrul institutelor de cercetare sau universităților.

Nu este obligatoriu ca un potențial parteneriat inovator (GO) să urmeze etapa 1, așa cum este descrisă mai sus. Dacă parteneriatul are capacitatea (datorită pregătirii tehnice sau științifice a partenerilor) de a dezvolta intern planul de proiect solicitat în etapa 2, acesta poate trece peste etapa 1.

În etapa 2, se va lansa o sesiune de depunere de idei de proiect și a cererilor de exprimare de interes (CEI) pentru finanțarea proiectelor din cadrul sub-măsurilor 16.1 și 16.1a. Această etapă este obligatorie pentru toate parteneriatele. Etapa 2 va include și verificarea conformității ideilor de proiecte pe baza următoarelor cerințe minime: structura parteneriatului, conformitatea cu temele și sectoarele vizate, noutatea proiectului propus, etc. Toate proiectele depuse direct în etapa 3 și care nu au trecut prin acest proces de filtrare din etapa 2 vor fi respinse în mod automat.

Etapa 3 este etapa în care parteneriatul (GO) depune proiectul detaliat pentru a fi evaluat de către Autoritatea de Management și Agenția de Plăți. Relevanța tehnică și științifică a proiectelor va fi evaluată într-un comitet comun, care va reuni experți din cadrul AM, AFIR și Compartimentul cercetare-inovare din cadrul MADR.

Pentru a asigura cerințele minime de calitate pentru planurile de proiect (conținut, structură, temă, etc.) numai după ce parteneriatul (GO) a depus un proiect ce este declarat conform pe baza acestor cerințe, se va face plata sumei forfetare de 1.500 de euro ca și cheltuială pentru elaborarea proiectului. Această prevedere se aplică chiar dacă proiectul declarat conform nu va fi finanțat, din cauza numărului foarte mare de cereri, ce depășesc bugetul disponibil alocat apelului/urilor de proiecte. Suma forfetară de 1.500 de euro va fi acoperită exclusiv din bugetul M16.

Sprijinul acordat prin aceasta măsură va contribui la îmbunătățirea cunoștințelor fermierilor și creșterea viabilității afacerilor din mediul rural și la asigurarea unei game mai largi de produse și servicii.

Contribuția fiecărei sub-măsuri la domeniile de intervenție

Sub-măsura 16.1. “Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte-pilot, noi produse, practici și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier”

DI 1A: *Încurajarea inovării, a cooperării și dezvoltarea bazei de cunoștințe în zonele rurale*
Sprijinul acordat prin această sub-măsură va contribui la promovarea inovării și cooperării în sectoarele agroalimentar și forestier, prin dezvoltarea de proiecte -pilot și de noi produse, practici și tehnologii.

DI 1B: *Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite*

Înființarea Grupurilor Operaționale va facilita cooperarea dintre fermieri, organismele de cercetare, universități, consultanți și alți actori relevanți din sectoarele agroalimentar și forestier pentru creșterea gradului de inovare din aceste sectoare și adaptarea rezultatelor cercetării la nevoile sectoriale.

DI 3A: *Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agro-alimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale*

Dezvoltarea de proiecte-pilot, produse, noi practici și tehnologii va conduce la creșterea valorii adăugate a produselor agroalimentare și forestiere și la consolidarea rolului fermierilor și silvicultorilor în lanțul de aprovizionare.

Sub-măsura 16.4. “Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale, precum și în vederea realizării de activități corelate de promovare în context local”

DI 1A: *Încurajarea inovării, a cooperării și dezvoltarea bazei de cunoștințe în zonele rurale*

Sprijinirea cooperării actorilor din sectorul agroalimentar în scopul comercializării produselor în cadrul lanțurilor scurte va facilita utilizarea modalităților inovatoare de comercializare a produselor și atragerea unor noi categorii de consumatori.

DI 1B: *Consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, pe de o parte, și cercetare și inovare, pe de altă parte, inclusiv în scopul unei gestionări mai bune a mediului și al unei performanțe de mediu îmbunătățite*

Sprijinul acordat prin această sub-măsură va contribui la încurajarea utilizării de noi procese și tehnologii în sectorul agroalimentar, conducând la creșterea gradului de inovare din sector.

DI 3A: *Îmbunătățirea competitivității producătorilor primari printr-o mai bună integrare a acestora în lanțul agro-alimentar prin intermediul schemelor de calitate, al creșterii valorii adăugate a produselor agricole, al promovării pe piețele locale și în cadrul circuitelor scurte de aprovizionare, al grupurilor și organizațiilor de producători și al organizațiilor interprofesionale*

Cooperarea dintre fermieri și alți actori în scopul dezvoltării de lanțuri scurte și piețe locale poate conduce la creșterea competitivității, a valorii adăugate a produselor și la consolidarea rolului fermierilor în lanțul de aprovizionare, influențând pozitiv viabilitatea generală a fermelor.

Contribuție la obiectivele transversale

A acțiunile desfășurate prin această măsură au un rol extrem de important în cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 deoarece acestea sprijină **Inovarea** și facilitează dezvoltarea, folosirea și transferul de idei, produse sau tehnologii noi pentru a îmbunătăți un anumit sistem de producție, produs, serviciu.

Totodată, prin cooperare, micii producători pot identifica modalități inovatoare de comercializare a unui volum mai mare de produse proprii și de atragere a unor noi categorii de consumatori.

Prin sprijinirea legăturilor dintre cercetare și practica agricolă, **Grupurile Operaționale** vor contribui la promovarea unui sector agricol și silvic mai eficient, viabil economic, productiv și cu emisii scăzute de carbon.

Dezvoltarea de procese și tehnici de cultură noi prin sprijinul acordat prin această sub-măsură poate conduce la menținerea biodiversității și reducerea consumului de apă și energie, a inputurilor chimice și, implicit, la reducerea emisiilor de GES.

De asemenea, comercializarea produselor alimentare obținute la nivel local, prin lanțuri scurte de aprovizionare și prin piețe locale poate avea efecte pozitive asupra mediului și climei prin reducerea consumului de energie și, implicit, a emisiilor de GES.

Sub-programul tematic pomicol

În cadrul acestei măsuri, sprijinul se acordă pentru a facilita cooperarea dintre actorii din sectorul pomicol, dar și între aceștia și alți actori care contribuie la îndeplinirea obiectivelor și priorităților Politicii Agricole Comune pentru a-i ajuta să depășească problemele specifice sectorului.

Înființarea Grupurilor Operaționale, dezvoltarea de proiecte-pilot, noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol pot adresa problemele structurale ale pomiculturii (dimensiunea mică și fărâmițarea exploatațiilor, numărul mare de exploatații de mici dimensiuni etc.), efectele schimbărilor climatice, dar și gradul redus de adaptare la cerințele pieței prin implementarea unor soluții inovatoare care să vină în sprijinul nevoilor specifice ale sectorului (ex.: reducerea efectelor schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, dezvoltarea de soiuri cu un consum scăzut de apă, rezistente la secetă, material săditor adaptat la condițiile pedoclimatice locale, etc.).

De asemenea, folosirea unor tehnologii inovatoare se concretizează și în efecte socio-economice și de mediu cum ar fi: creșterea producției, reducerea consumului de combustibili, îmbunătățirea condițiilor de muncă ale fermierilor, menținerea structurii solului, conservarea și ameliorarea caracteristicilor solului, scăderea semnificativă a riscului de eroziune, creșterea rezervei de apă în sol, etc.

Sprijinirea creării lanțurilor scurte de aprovizionare este necesară din perspectiva deschiderii oportunităților de piață pentru fermierii care își desfășoară activitatea în sectorul pomicol prin promovarea și vânzarea produselor aproape de sursa de producție, fie individual sau la comun.

Prin cooperare, micii producători pot identifica noi modalități de comercializare a unui volum mai mare de produse proprii și de atragere a unor noi categorii de consumatori.

Prin această sub-măsură se va sprijini crearea lanțurilor scurte de aprovizionare prin facilitarea cooperării în cadrul sectorului pomicol, dar și a cooperării dintre producători, procesatori, comercianți de fructe și produse din fructe și restaurante, unități de cazare, instituții de învățământ, autorități publice și alți consumatori.

Contribuția la domeniile de intervenție

16.1a *“Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte-pilot, noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol”*

DI 1A

Sprijinul acordat prin această sub-măsură va contribui la promovarea inovării și cooperării în sectorul pomicol, prin dezvoltarea de proiecte- pilot, de noi produse, practici și tehnologii.

DI 1B

Înființarea Grupurilor Operaționale va facilita cooperarea dintre fermierii din sectorul pomicol, organismele de cercetare, universități, consultanți și alți actori relevanți din sectorul pomicol pentru creșterea gradului de inovare din acest sector și adaptarea rezultatelor cercetării la nevoile sectoriale.

DI 3A

Dezvoltarea de proiecte-pilot, de noi produse, practici și tehnologii va conduce la creșterea valorii adăugate a produselor din sectorul pomicol și la consolidarea rolului fermierilor în lanțul de aprovizionare.

16.4 a “Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare în sectorul pomicol și de piețe locale, precum și în vederea realizării de activități corelate de promovare în context local”

DI 1A

Sprijinirea cooperării actorilor din sectorul pomicol în scopul comercializării produselor în cadrul lanțurilor scurte de aprovizionare va facilita utilizarea modalităților inovatoare de comercializare a produselor și atragerea unor noi categorii de consumatori.

DI 1B

Sprijinul acordat prin această sub-măsură va contribui la încurajarea utilizării de noi procese și tehnologii în sectorul pomicol, conducând la creșterea gradului de inovare din sector.

DI 3A

Cooperarea dintre fermieri și alți actori în scopul dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și piețe locale poate conduce la creșterea competitivității, a valorii adăugate a produselor și la consolidarea rolului fermierilor în lanțul de aprovizionare, influențând pozitiv viabilitatea generală a exploatațiilor pomicole.

Contribuția la obiectivele transversale

Inovare

Activitățile de cercetare și de dezvoltare-inovare din domeniul pomicol pot deveni un pilon de sprijin important pentru adaptarea pomiculturii la schimbările climatice, putând furniza soluții eficiente, inovatoare, cum ar fi soiuri rezistente la secetă, tehnici și sisteme de cultivare ce limitează numărul de intervenții asupra solului, reducând astfel pierderea apei din sol și degradarea acestuia, conducând la conservarea și promovarea potențialului genetic autohton.

Mediu și climă

Dezvoltarea de noi procese și tehnici de cultivare prin sprijinul acordat prin această sub-măsură poate conduce la reducerea consumului de apă și energie, a inputurilor chimice și, implicit, la reducerea emisiilor de GES din sectorul pomicol.

Sprijinirea creării lanțurilor scurte de aprovizionare prin intermediul acestei sub-măsuri este o metoda inovatoare prin care, datorită caracteristicilor locale ale lanțurilor scurte de aprovizionare, se reduce consumul de energie și, implicit, se reduc emisiile de GES, ceea ce are un impact pozitiv asupra mediului și climei.

Domeniul de aplicare, nivelul de sprijin, beneficiarii eligibili și, acolo unde este cazul, metodologia de calculare a sumei sau ratei de sprijin defalcată pe sub-măsuri și/sau tip de operațiune, acolo unde este necesar. Pentru fiecare tip de operațiune, specificarea costurilor eligibile, condițiilor de eligibilitate, sumele și ratele de sprijin aplicabile și principiile cu privire la stabilirea criteriilor de selecție

16.1 Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), pentru dezvoltarea de proiecte-pilot, noi produse

Sub-măsura:

- 16.1 - sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și sustenabilitatea agriculturii
- 16.2 - sprijin pentru proiectele pilot, precum și pentru dezvoltarea de produse, practici, procese și tehnologii noi

Descrierea tipului de acțiune

Obiectivul specific al sub-măsurii este de a sprijini înființarea și funcționarea **Grupurilor Operaționale (GO)** cu scopul specific de a realiza, în comun, un **proiect de cercetare-dezvoltare-inovare nou** prin care să se abordeze anumite probleme specifice și să se valorifice oportunitățile existente în sectoarele agro-alimentar și forestier. Proiectele se vor axa pe soluții inovatoare care vor genera beneficii directe pentru membrii GO, implicit pentru economia locală și/sau condițiile sociale și de mediu din zonele rurale, inclusiv prin diseminarea rezultatelor către toți actorii interesați. În acest sens, scopul GO este de a stimula inovarea prin furnizarea de soluții la probleme practice sau abordarea unei oportunități care poate conduce la o soluție inovatoare și de a nu continua o cercetare în mod independent.

Această sub-măsură vizează în mod specific acordarea de sprijin pentru implementarea PEI-AGRI, prin acordarea de ajutor financiar pentru înființarea și funcționarea GO și pentru costurile

directe aferente derulării de acțiuni comune ce presupun "proiecte-pilot" sau "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectoarele agricol, alimentar și forestier".

O caracteristică importantă a acestei sub-măsuri este aceea că oferă sprijin pentru costurile directe ale proiectelor pilot/de dezvoltare, care nu sunt la momentul de față sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală din PNDR 2014-2020. Proiectele sprijinite în cadrul acestei submăsuri sunt rezervate exclusiv GO și nu altor tipuri de beneficiari.

În cazul în care proiectele GO intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat, vor fi sprijinite doar activitățile menționate în schema de ajutor de stat, în conformitate cu reglementările aplicabile privind ajutorul de stat și doar de la data intrării în vigoare a schemei de ajutor.

Sesiunile de proiecte vor viza teme specifice, identificate în conformitate cu:

- (a) prioritățile strategice ale PNDR 2014-2020, și
- (b) temele și direcțiile de cercetare prioritare relevante identificate în *Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare (SNCI) pentru perioada 2014-2020 și în Strategia pentru Cercetare – Dezvoltare – Inovare în domeniul agroalimentar pe termen mediu și lung 2014-2020-2030.*

Vor fi necesare servicii de sprijinire a inovării, care să faciliteze procesele de animare și de înființare a GO. Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală (RNDR) va avea un rol cheie în promovarea informațiilor cu privire la PEI-AGRI și la oportunitățile aflate la dispoziția GO.

Serviciile de sprijinire a inovării pot fi furnizate și de alte entități private sau publice. Implicarea GAL-urilor în PEI va fi, de asemenea, încurajată. GAL-urile au un rol potențial în promovarea oportunităților PEI și în identificarea unor proiecte potențiale. GAL-urile au un rol, de asemenea, în diseminarea rezultatelor proiectelor, în special în cazul în care inovația rezultată are un potențial clar de multiplicare și beneficii socio-economice clar definite pentru comunitățile rurale.

Durata de implementare a unui proiect-pilot/de dezvoltare este de maxim 3 ani.

Beneficiarii acestei sub-măsuri au obligația de a disemina informații complete cu privire la rezultatele proiectelor, astfel încât acestea să poată fi utilizate și de alți actori interesați, **nu mai târziu de șase luni** de la finalizarea acestora. Plata finală aferentă proiectului se va acorda numai după finalizarea acestei activități.

Diseminarea obligatorie a rezultatelor obținute de către GO se va realiza atât prin rețeaua PEI-AGRI de la nivel european, cât și de la nivel național – prin RNDR dar și prin rețeaua publică de consultanță agricolă, indiferent de rezultatul proiectelor.

Tipul de sprijin

Sprijinul va fi acordat ca:

- rambursarea cheltuielilor eligibile;
- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau echivalente, corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014;
- sumă forfetară.

Corelare cu alte acte normative

-

Beneficiarii

Beneficiarii unici ai acestei sub-măsuri sunt **Grupurile Operaționale (GO)**.

- GO este un parteneriat.
- GO este constituit din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier/un grup de producători/ o cooperativă sau un silvicultor/un posesor de teren/ o obște de moșneni/obște razeșească, în funcție de tema proiectului:
 - partener cu domeniul de activitate - cercetare;
 - partener cu domeniul principal de activitate în sectorul agro-alimentar sau silvic.

Pe baza temei proiectului și problemei specifice/oportunității care vor fi abordate de Grupul Operațional, alți parteneri relevanți (de ex. consilieri, ONG-uri, alți consultanți, întreprinderi private, etc.) se pot alătura parteneriatului.

Prin această sub-măsură, se poate acorda sprijin și parteneriatelor existente, dacă îndeplinesc condițiile de mai sus și dacă depun exclusiv proiecte noi.

Condițiile cu privire la forma de organizare legală a beneficiarilor vor fi detaliate în cadrul național.

Cheltuielile eligibile

Cheltuielile eligibile în cadrul acestei sub-măsuri sunt limitate la:

- a) cheltuieli generate în mod specific de înființarea și funcționarea GO și pot include, de exemplu, următoarele tipuri de cheltuieli:
 - elaborarea de studii și planuri, inclusiv planul proiectului;
 - cheltuieli de funcționare a GO;

b) costurile directe generate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect depus de GO, inclusiv de diseminarea rezultatelor

Toate costurile sunt acoperite prin această sub-măsură, ca sumă globală.

În cazul în care planul proiectului include și acțiuni care sunt eligibile prin alte măsuri, costurile sunt acoperite prin sub-măsura 16.1, cu respectarea ratei maxime a ajutorului și sumelor aplicabile în cadrul măsurilor respective.

Se va acorda atenție aplicării regulilor de ajutor de stat în conformitate cu regulile specifice aplicabile, dacă este cazul.

Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul prezintă un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Proiectul GO trebuie să fie nou și nu în derulare sau finalizat;
- Rezultatele proiectelor trebuie să fie diseminate în conformitate cu articolul 57(3) al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 și în deplină conformitate cu liniile directe ale CE pentru diseminarea rezultatelor proiectului PEI, inclusiv prin rețeaua PEI la nivelul UE;
- Solicitantul va depune planul de proiect (care se încadrează în aria de cuprindere a PEI-AGRI conform prevederilor Articolului 55 din Regulamentul nr. 1305/2013) și care cuprinde în mod obligatoriu:
 - o descriere a proiectului inovator care urmează să fie dezvoltat, testat, adaptat sau implementat;
 - o descriere a rezultatelor preconizate și a contribuției la obiectivul PEI de creștere a productivității și de gestionare durabilă a resurselor;
 - o descriere a procedurilor interne pentru asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor și evitarea conflictului de interese.

Conținutul planului de proiect va fi detaliat în cadrul legislativ național.

Principii cu privire la stabilirea criteriilor de selecție

În procesul de evaluare și de selecție a GO și a proiectelor comune propuse de acestea pentru a fi finanțate, se vor lua în considerare următoarele principii:

- Principiul sectorului prioritar, conform Strategiei Naționale pentru Competitivitate 2014-2020;

- Principiul conformității cu temele și direcțiile prioritare, conform Strategiei Naționale de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 și Strategiei pentru Cercetare – Dezvoltare – Inovare în domeniul agroalimentar pe termen mediu și lung 2014-2020-2030
- Principiul produselor de calitate, dezvoltarea de produse cu valoare adăugată mare;
- Principiul structurii adecvate a parteneriatului în funcție de obiectivele proiectului
- Principiul asocierii (Grupurile Operaționale care au în componență lor grupuri de producători sau cooperative din sectorul agricol, respectiv composesorate, obști de moșneni, obști răzesești, din sectorul forestier).

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin (aplicabile)

Valoarea maximă a sprijinului este de **500.000 de euro**, inclusiv suma forfetară de 1.500 de euro pentru activitățile pregătitoare.

Ponderea sprijinului nerambursabil va fi de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, cu excepția** acțiunilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, unde costurile sunt acoperite în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acestor măsuri și afară de cazul în care se aplică regulile privind ajutorul de stat, și se impune o limită inferioară. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.1.

Costurile de funcționare ale GO nu vor depăși 35% din valoarea maximă a sprijinului acordat pentru proiectul depus (închirierea sălii de întâlnire, costurile de deplasare la locul de întâlnire, costurile generate de activitatea entității care asigură coordonarea (și, posibil, alte costuri aferente), alte costuri de închiriere (de ex. – diferite echipamente).

Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

Risc(uri) la implementarea măsurilor

Având în vedere caracterul inovator al acestei sub-măsuri și lipsa unei culturi în ceea ce privește cooperarea dintre fermieri și alte entități, există riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de potențialii beneficiari. Aceasta poate conduce la depunerea de proiecte care nu abordează corect elementele cheie ale sub-măsurii (obiective, cheltuieli și tipuri de proiecte eligibile, etc.) sau în necontractarea întregului buget alocat, din cauza interesului scăzut al beneficiarilor.

Un alt risc este generat de posibile dificultăți, atât la evaluarea inițială a planurilor de proiect, cât și a progreselor realizate în implementarea efectivă a acestora.

Riscurile asociate cu punerea în aplicare a acestei măsuri pot fi generate de neîndeplinirea obiectivelor proiectului de către grupul operațional și de problemele legate de organizarea internă a GO, inclusiv de managementul financiar al proiectului.

Alte riscuri identificate:

- dificultatea de a defini costurile rezonabile pentru diferite elemente ale investițiilor intangibile, inclusiv costurile totale ale proiectului.
- nerespectarea parțială sau totală a unui proiect de cooperare din cauza abandonării proiectului de către parteneri
- prezența unor elemente subiective în criteriile de selecție generate de posibile conflicte de interes.

Acțiuni de atenuare

- AM-PNDR va selecta GO pe baza unui proces de selecție public și transparent și se va asigura că GO are proceduri interne de organizare și de funcționare corespunzătoare. Relevanța tehnică și științifică a proiectelor propuse va fi evaluată luând în considerare costurile totale ale proiectelor.

-Pentru a prezenta procedurile, documentele de implementare a programului vor include elementele de accesare a măsurii (cererea, documentele specifice care trebuie anexate, tipul de beneficiari, condițiile de eligibilitate, obligațiile, restricțiile și interdicțiile, criteriile de selecție și de acordare a punctajului, cheltuielile eligibile și metodele de raportare, suma și rata de sprijin, descrierea controalelor care trebuie efectuate și consecințele în caz de nerespectare a angajamentelor). Pentru a informa potențialii beneficiari cu privire la oportunitățile oferite de măsură, vor fi publicate regulile de accesare a fondurilor disponibile pe pagina de internet a AM-PNDR/AFIR. În plus, Autoritatea de Management va informa și explica conținutul măsurii prin intermediul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală.

-De asemenea, având în vedere caracterul inovator al submăsurii, AM are în vedere o abordare în trei etape, așa cum este descrisă mai jos:

Etapa 1 – lansarea unei sesiuni pentru brokerii de inovare în cadrul măsurii *Servicii de consiliere –M2*. Aceștia vor asigura partea de animare, interconectare, precum și de consultanță pentru pregătirea proiectului inițial.

Etapa 2 - lansarea unei sesiuni pentru depunerea și înregistrarea cererii de exprimare de interes (CEI) pentru a solicita finanțarea (dacă este cazul, proiectul inițial se va elabora cu ajutorul brokerului de inovare).

Toți potențialii beneficiarii pot depune cereri direct în Etapa 2 (chiar dacă nu folosesc serviciile unui broker de inovare).

Începând cu această etapă, cheltuielile pentru înființarea unui GO vor fi eligibile, inclusiv costurile care decurg din elaborarea detaliată a proiectului.

Etapa 3 - GO trebuie să livreze proiectul final pentru ca AM și AFIR să desfășoare etapele de evaluare, selecție și contractare, precum și pentru a permite implementarea proiectului. Brokerul de inovare poate ajuta (ghida), de asemenea, la implementarea proiectului. Pentru a asigura cerințele minime de calitate pentru planurile de proiect (conținut, structură, temă, etc.) numai după ce parteneriatul (GO) a depus un proiect ce este declarat conform pe baza acestor cerințe, se va face plata sumei forfetare de 1.500 de euro ca și cheltuială pentru elaborarea proiectului.

-Consolidarea capacității administrative a autorităților de implementare pentru a permite evaluarea inițială a planurilor de proiect și a implementării corecte a acestora.

Evaluarea generală a măsurii

Prin identificarea **riscurilor potențiale** în implementarea sub-măsurii, identificate de AM și AFIR (cum ar fi riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de beneficiarii potențiali, ceea ce ar conduce la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele cheie ale sub-măsurii) și **acțiunile de atenuare** propuse (cum ar fi utilizarea brokerilor de inovare, campanii de informare și o abordare în trei etape la selecția proiectelor), AM și AFIR sunt încrezătoare că măsura poate fi pusă în aplicare fără obstacole majore.

Metodologia de calculare a sumei sau ratei de sprijin, unde e cazul

Nu se aplică.

Informații specifice operațiunii

Descrierea caracteristicilor proiectelor-pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin proiect-pilot se înțelege implementarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul agroalimentar și sectorul forestier, la scară mică, pentru a permite evaluarea impactului, beneficiilor și punctelor slabe înainte de implementarea la scară largă.

16.1a Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), dezvoltarea de proiecte-pilot, produse și procese

Sub-măsura:

- 16.1 - sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale ale PEI pentru productivitatea și sustenabilitatea agriculturii
- 16.2 - sprijin pentru proiectele pilot, precum și pentru dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii

Descrierea tipului de operațiune

Obiectivul specific al sub-măsurii este de a sprijini înființarea și funcționarea **Grupurilor Operaționale (GO)** cu scopul specific de a consolida legăturile dintre sectorul pomicol și sectorul de cercetare-inovare. În acest scop, membrii GO vor realiza, în comun, un **proiect de cercetare-dezvoltare-inovare nou**, prin care să fie abordate anumite probleme ale fermierilor din sector, sau să se valorifice oportunitățile existente în sectorul pomicol. În acest sens, scopul GO este de a stimula inovarea prin furnizarea de soluții la probleme practice sau abordarea unei oportunități care poate conduce la o soluție inovatoare și de a nu continua o cercetare în mod independent.

Această sub-măsură vizează în mod specific acordarea de sprijin pentru implementarea PEI-AGRI, prin acordarea de ajutor financiar pentru înființarea și funcționarea GO și pentru costurile directe aferente derulării de acțiuni comune ce presupun "proiecte-pilot" (Art.35(2)(a)) sau "dezvoltarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol" (Art 35(2)(b)).

Dezvoltarea de noi practici și tehnologii în sectorul pomicol se adresează în principal, adaptării tehnologiilor existente la necesitățile specifice ale fermierilor în zonele/domeniile în care nu sunt folosite în prezent.

O caracteristică importantă a acestei sub-măsuri este aceea că oferă sprijin pentru costurile directe ale proiectelor-pilot/de dezvoltare, care, în prezent, nu sunt sprijinite prin alte măsuri de dezvoltare rurală din PNDR 2014-2020. Proiectele sprijinite în cadrul acestei submăsuri sunt rezervate exclusiv GO și nu altor tipuri de beneficiari.

În cazul în care proiectele GO intră sub incidența regulilor privind ajutorul de stat, vor fi sprijinite doar activitățile menționate în schema de ajutor de stat, în conformitate cu reglementările aplicabile privind ajutorul de stat și doar de la data intrării în vigoare a schemei de ajutor.

Durata de implementare a unui proiect-pilot/de dezvoltare este de maxim 3 ani.

Diseminarea rezultatelor obținute de către GO este obligatorie în cazul tuturor proiectelor, indiferent de rezultatul acestora și se va realiza, atât prin rețeaua PEI-AGRI la nivel european, cât și la nivel național – prin *RNDR* și rețeaua publică de consultanță. Beneficiarii acestei sub-măsuri au obligația de a disemina informații complete cu privire la rezultatele proiectelor, astfel încât acestea să poată fi utilizate și de alți actori interesați, **nu mai târziu de șase luni** de la finalizarea acestora. Plata finală aferentă proiectului se va acorda numai după finalizarea acestei activități.

Tipul de sprijin

Sprijinul va fi acordat ca:

- rambursarea cheltuielilor eligibile;
- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014;
- sumă forfetară.

Corelare cu alte acte normative

-

Beneficiarii

Beneficiarii unici ai acestei sub-măsuri sunt:

- **Grupurile Operaționale (GO).**

- GO este un parteneriat;
- GO este constituit din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier/un grup de producători/ o cooperativă din sectorul pomicol:
 - Partener cu domeniul de activitate de cercetare (de ex.: producție/procesare/ambalare fructe), corespunzător temei proiectului;
 - Partener care are ca activitate principală procesarea/comercializarea fructelor din sectorul pomicol sau producția de ambalaje și alte produse destinate sectorului ca domeniu principal de activitate, în concordanță cu tema proiectului.

Pe baza temei proiectului și problemei specifice/oportunității care vor fi abordate de Grupul Operațional, alți parteneri relevanți (de ex. consilieri, ONG-uri, alte consultanți, întreprinderi private, etc.) se pot alătura parteneriatului.

Se poate acorda sprijin prin această sub-măsură și parteneriatelor existente, dacă acestea îndeplinesc condițiile de mai sus și dacă depun exclusiv proiecte noi.

Condițiile cu privire la forma de organizare legală a beneficiarilor vor fi detaliate în cadrul național.

Cheltuielile eligibile

Cheltuielile eligibile în cadrul acestei sub-măsuri sunt limitate la:

a) cheltuieli generate în mod specific de înființarea și funcționarea GO și pot include, de exemplu următoarele tipuri de cheltuieli:

- elaborarea de studii și planuri, inclusiv a planului de proiect;
- cheltuieli de funcționare ale GO

b) costurile directe determinate în mod specific de activitățile incluse în planul de proiect de peste GO, inclusiv diseminarea rezultatelor.

Costurile directe vizează în principal costurile cu investițiile, însă nu sunt limitate la acestea. Toate costurile sunt acoperite prin această sub-măsură, ca sumă globală.

În cazul în care planul proiectului include și acțiuni care sunt eligibile prin alte măsuri, costurile sunt acoperite prin sub-măsura 16.1a, cu respectarea ratei maxime și sumelor de sprijin aplicabile în cadrul măsurilor respective.

Se va acorda atenție respectării regulilor de ajutor de stat în conformitate cu regulile specifice aplicabile, dacă este cazul.

Condiții de eligibilitate

Condiții de eligibilitate:

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Rezultatele proiectelor trebuie să fie difuzate în conformitate cu articolul 57 (3) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 și în deplină conformitate cu orientările CE pentru diseminarea rezultatelor proiectului PEI, inclusiv prin intermediul rețelei PEI la nivelul UE;
- Proiectul GO trebuie să fie nou și nu în derulare sau finalizat.
- Solicitantul prezintă planul de proiect (care se încadrează în aria de cuprindere a PEI-AGRI, conform prevederilor Articolului 55 din Regulamentul nr. 1305/2013) și care cuprinde în mod obligatoriu:
 - o descriere a proiectului inovator care urmează să fie dezvoltat, testat, adaptat sau implementat;
 - o descriere a rezultatelor preconizate și a contribuției la obiectivul PEI de creștere a productivității și de gestionare durabilă a resurselor;

- o descriere a procedurilor interne pentru asigurarea transparenței în procesul de luare a deciziilor și evitarea conflictului de interese.

Conținutul planului de proiect va fi detaliat în cadrul legislativ național.

Principii cu privire la stabilirea criteriilor de selecție

În procesul de evaluare și de selecție a GO și a proiectelor comune propuse de acestea pentru a fi finanțate, se vor lua în considerare următoarele principii:

- Principiul structurii adecvate a parteneriatului în funcție de obiectivele proiectului ;
- Principiul produselor de calitate (produse ecologice, HNV);
- Principiul asocierii (Grupurile Operaționale care au în componența lor grupuri de producători sau cooperative din sectorul pomicol).
- Principiul conformității cu temele și direcțiile prioritare, conform Strategiei Naționale de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2014-2020 și Strategiei pentru Cercetare – Dezvoltare – Inovare în domeniul agroalimentar pe termen mediu și lung 2014-2020-2030

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin (aplicabile)

Valoarea maximă a sprijinului este de **500.000 de euro**, inclusiv suma forfetară de 1.500 de euro pentru activitățile pregătitoare.

Ponderea sprijinului nerambursabil va fi de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, cu excepția** acțiunilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, unde costurile sunt acoperite în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acestor măsuri și afară de cazul în care se aplică regulile privind ajutorul de stat, și se impune o limită inferioară. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor care sunt eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.1 a.

Costurile de funcționare ale GO nu vor depăși 35% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect după (închirierea sălii de întâlnire, costurile de deplasare la locul de întâlnire, costurile generate de activitatea entității care asigură coordonarea (și, posibil, alte costuri aferente), alte costuri de închiriere (de ex. – diferite echipamente).

Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

Risc(uri) la implementarea măsurilor

Având în vedere caracterul inovator al acestei sub-măsuri și lipsa unei culturi în ceea ce privește cooperarea dintre fermieri și alte entități, există riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de potențialii beneficiari. Aceasta poate conduce la depunerea de proiecte care nu abordează corect elementele cheie ale sub-măsurii (obiective, cheltuieli și tipuri de proiecte eligibile, etc.) sau în necontractarea întregului buget alocat, din cauza interesului scăzut al beneficiarilor.

Un alt risc este generat de posibile dificultăți, atât la evaluarea inițială a planurilor de proiect, cât și a progreselor realizate în implementarea efectivă a acestora.

Riscurile asociate cu punerea în aplicare a acestei măsuri pot fi generate de neîndeplinirea obiectivelor proiectului de către grupul operațional și de problemele legate de organizarea internă a GO, inclusiv de managementul financiar al proiectului.

Alte riscuri identificate:

- dificultatea de a defini costurile rezonabile pentru diferite elemente ale investițiilor intangibile, inclusiv costurile totale ale proiectului.
- nerespectarea parțială sau totală a unui proiect de cooperare din cauza abandonării proiectului de către parteneri
- prezența unor elemente subiective în criteriile de selecție generate de posibile conflicte de interes.

Acțiuni de atenuare

-AM-PNDR va selecta GO pe baza unui proces de selecție public și transparent și se va asigura că GO are proceduri interne de organizare și de funcționare corespunzătoare. Relevanța tehnică și științifică a proiectelor propuse va fi evaluată luând în considerare costurile totale ale proiectelor.

-Pentru a prezenta procedurile, documentele de implementare a programului vor include elementele de accesare a măsurii (cererea, documentele specifice care trebuie anexate, tipul de beneficiari, condițiile de eligibilitate, obligațiile, restricțiile și interdicțiile, criteriile de selecție și de acordare a punctajului, cheltuielile eligibile și metodele de raportare, suma și rata de sprijin, descrierea controalelor care trebuie efectuate și consecințele în caz de nerespectare a angajamentelor). Pentru a informa potențialii beneficiari cu privire la oportunitățile oferite de măsură, vor fi publicate regulile de accesare a fondurilor disponibile pe pagina de internet a AM-PNDR/AFIR. În plus, Autoritatea de Management va informa și explica conținutul măsurii prin intermediul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală.

-De asemenea, având în vedere caracterul inovator al submăsurii, AM are în vedere o abordare în trei etape, așa cum este descrisă mai jos:

Etapa 1 – lansarea unei sesiuni pentru brokerii de inovare în cadrul măsurii *Servicii de consiliere –M2*. Aceștia vor asigura partea de animare, interconectare, precum și de consultanță pentru pregătirea proiectului inițial.

Etapa 2 - lansarea unei sesiuni pentru depunerea și înregistrarea cererii de exprimare de interes (CEI) pentru a solicita finanțarea (dacă este cazul, proiectul inițial se va elabora cu ajutorul brokerului de inovare).

Toți potențialii beneficiarii pot depune cereri direct în Etapa 2 (chiar dacă nu folosesc serviciile unui broker de inovare).

Începând cu această etapă, cheltuielile pentru înființarea unui GO vor fi eligibile, inclusiv costurile care decurg din elaborarea detaliată a proiectului.

Etapa 3 - GO trebuie să livreze proiectul final pentru ca AM și AFIR să desfășoare etapele de evaluare, selecție și contractare, precum și pentru a permite implementarea proiectului. Brokerul de inovare poate ajuta (ghida), de asemenea, la implementarea proiectului. Pentru a asigura cerințele minime de calitate pentru planurile de proiect (conținut, structură, temă, etc.) numai după ce parteneriatul (GO) a depus un proiect ce este declarat conform pe baza acestor cerințe, se va face plata sumei forfetare de 1.500 de euro ca și cheltuială pentru elaborarea proiectului.

-Consolidarea capacității administrative a autorităților de implementare pentru a permite evaluarea inițială a planurilor de proiect și a implementării corecte a acestora.

Evaluarea generală a măsurii

Prin identificarea **riscurilor potențiale** în implementarea sub-măsurii, identificate de AM și AFIR (cum ar fi riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de beneficiarii potențiali, ceea ce ar conduce la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele cheie ale sub-măsurii) și **acțiunile de atenuare** propuse (cum ar fi utilizarea brokerilor de inovare, campanii de informare și o abordare în trei etape la selecția proiectelor), AM și AFIR sunt încrezătoare că măsura poate fi pusă în aplicare fără obstacole majore.

Metodologia de calculare a sumei sau ratei de sprijin, unde e cazul

Nu se aplică.

Informații specifice operațiunii

Definirea caracteristicilor proiectelor-pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Definiția proiectului pilot

Prin proiect-pilot se înțelege implementarea de noi produse, practici, procese și tehnologii în sectorul pomicol, la scară mică, pentru a permite evaluarea impactului, beneficiilor și punctelor slabe, înainte de implementarea la scară largă.

16.4 Sprijin acordat pentru cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare

16.4 - Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale, precum și în vederea realizării de activități de promovare în context local pentru dezvoltarea de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale.

Descrierea tipului de acțiune

Obiectivul acestei sub-măsuri este acela de a promova cooperarea între actorii locali, în scopul comercializării produselor agroalimentare prin intermediul lanțurilor scurte de aprovizionare. Sub-măsura nu presupune numai cooperarea dintre fermieri, procesatori, comercianți alimentari cu amănuntul, restaurante, hoteluri și alte forme de cazare în mediul rural, ci și realizarea de parteneriate cu organizații neguvernamentale și autorități publice.

- Sprijinul se acordă pentru investiții tangibile și/sau intangibile pentru promovarea unor proiecte comune care implică cel puțin două entități care cooperează pentru: crearea/dezvoltarea unui lanț scurt de aprovizionare/piețe locale (cu produse alimentare), și/sau
- activități de promovare referitoare la crearea/dezvoltarea unui lanț scurt (sau lanțuri scurte) de aprovizionare (cu produse alimentare) și la piața locală deservită de acest lanț/aceste lanțuri.

Tipul de sprijin

Sprijinul va fi acordat ca:

- rambursarea cheltuielilor eligibile;
- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau echivalente, corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014.

Corelare cu alte acte normative

-

Beneficiarii

Sprijinul se va acorda pentru parteneriatele constituite din cel puțin un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea în sectorul agricol.

- Fermieri;
- Microîntreprinderi și întreprinderi mici;
- Organizații neguvernamentale;
- Consilii locale;
- Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Condițiile legate de forma de organizare a parteneriatului vor fi detaliate în cadrul național.

Cheltuielile eligibile

Cheltuielile eligibile vor fi acordate conform prevederilor Art. 35 (5) și pot cuprinde:

- Studii/planuri;
- Costurile de funcționare a cooperării;
- Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului;
- Costuri de promovare.

Sprijinul se va acorda pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul planului de proiect.

Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul va depune un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Solicitantul va depune un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;
- Solicitantul va prezenta un concept de marketing adaptat la piața locală care să cuprindă, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse;
- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 și descrise în secțiunea *Informații specifice operațiunii* din fișa măsurii.

Principii cu privire la stabilirea criteriilor de selecție

Proiectele comune propuse în cadrul acestei sub-măsuri vor fi selectate pe bază de cereri de proiecte. Criteriile de selecție a proiectelor vor urmări următoarele principii:

- Principiul reprezentativității cooperării, respectiv numărul de parteneri implicați;
- Principiul structurii adecvate a parteneriatului, în funcție de obiectivele proiectului;
- Principiul valorii adăugate (parteneriatele care produc și comercializează produse cu valoare adăugată mare - ecologice, care participă la scheme de calitate, HNV, etc.);
- Principiul “piețelor locale” (de ex. distanța geografică dintre punctul de producție și punctul de vânzare).

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin (aplicabile)

Ponderea sprijinului nerambursabil este de **100% din totalul cheltuielilor eligibile, cu excepția cazului în care** se aplică regulile ajutorului de stat și se impune o limită inferioară.

În cazul în care planul de proiect include, de asemenea, acțiuni care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, atunci costurile sunt acoperite din sub-măsura 16.4, în conformitate cu rata maximă a ajutorului și sumele aplicabile în cadrul acelor măsuri. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.4.

Valoarea maximă a sprijinului este de **100.000 de euro**.

Costurile de funcționare a cooperării nu vor depăși 20% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus.

Toate costurile sunt acoperite de această măsură ca sumă globală.

Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

Risc(uri) la implementarea măsurilor

Având în vedere caracterul inovator al acestei sub-măsuri și lipsa unei culturi în ceea ce privește cooperarea dintre fermieri și alte entități, există riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de potențialii beneficiari. Aceasta se poate traduce în depunerea de proiecte care să nu trateze corect elementele cheie ale sub-măsurii (obiective, cheltuieli și tipuri de proiecte eligibile etc.) sau în necontractarea întregului buget alocat pe fondul interesului scăzut al beneficiarilor.

Un alt risc este generat de posibile dificultăți atât în evaluarea inițială a planurilor proiectelor, cât și a progreselor în implementarea efectivă a acestora.

Acțiuni de atenuare

Implementarea unei ample campanii de informare pentru beneficiari, prin care aceștia să fie informați și consiliați cu privire la implementarea corectă a proiectelor și la respectarea legislației în vigoare în perioada 2014-2020. În acest scop, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală va desfășura o amplă campanie de informare și animare, la nivel național și regional.

Consolidarea capacității administrative a autorităților de implementare pentru a permite evaluarea inițială a planurilor proiectelor și a implementării corecte a acestora.

Evaluarea generală a măsurii

Prin identificarea **riscurilor potențiale** în implementarea sub-măsurii, identificate de AM și AFIR (cum ar fi riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de beneficiarii potențiali, ceea ce ar conduce la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele cheie ale sub-măsurii) și **acțiunile de atenuare** propuse (cum ar fi campanii de informare și consolidarea capacității administrative a autorităților de implementare), AM și AFIR sunt încrezătoare că măsura poate fi pusă în aplicare fără obstacole majore.

Metodologia de calculare a sumei sau ratei de sprijin, unde e cazul

Nu se aplică.

Informații specifice operațiunii

Descrierea caracteristicilor proiectelor-pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin lanț scurt se înțelege acea configurație a lanțului alimentar care nu implică mai mult de un intermediar între producător și consumator.

Prin intermediar se înțelege acea entitate care achiziționează produsul de la fermier în scopul comercializării. Procesatorul nu este considerat intermediar doar dacă procesează materia primă proprie sau procesarea reprezintă o acțiune de prestare de servicii către fermier, cel din urmă deținând controlul asupra produsului și condițiilor de comercializare (ex.: stabilirea prețului).

Unele sesiuni de depunere de proiecte se pot axa în mod deosebit pe consolidarea pieței locale pentru produsele fabricate/prelucrate la nivel local. Aceasta este o formă specifică de lanț scurt de aprovizionare, bazat atât pe numărul de intermediari cât și pe distanța geografică dintre punctul de producție/procesare și punctul de vânzare.

În aceste cazuri, se consideră necesar să se definească "piața locală", ca o rază de comercializare care nu depășește 75 km de la exploatarea de origine a produsului.

Această rază ține cont de distanța medie dintre așezările principale și cheltuielile posibile de transport, combustibil și al rețelei de transport rutier, care ar putea aduce un profit rezonabil, ar contribui la reducerea poluării și conservarea proprietăților produsului.

Mai mult decât atât, se iau în considerare și specificitățile geografice naționale (de ex., un producător poate fi nevoit să treacă munții pentru a ajunge la consumatorii potențiali sau în cel mai apropiat oraș).

16.4 a Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare Sub-măsura:

16.4 - Sprijin pentru cooperarea orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare, în vederea stabilirii și dezvoltării de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale, precum și în vederea realizării de activități de promovare în context local pentru dezvoltarea de lanțuri scurte de aprovizionare și de piețe locale

Descrierea tipului de acțiune

Obiectivul acestei sub-măsuri este acela de a promova cooperarea între actorii locali, în scopul comercializării fructelor și produselor din fructe printr-un lanț scurt.

Prin această sub-măsură se va sprijini crearea lanțurilor alimentare scurte prin facilitarea cooperării în cadrul sectorului pomicol, inclusiv prin dezvoltarea de piețe locale pentru comercializarea produselor prin intermediul lanțului scurt.

Sprijinul se acordă pentru investiții tangibile și/sau intangibile pentru promovarea unor proiecte comune care implică cel puțin două entități care cooperează pentru:

- Crearea /dezvoltarea unui lanț scurt de aprovizionare/piețe locale (cu produse rezultate din sectorul pomicol);
- Activități de promovare referitoare la crearea /dezvoltarea unui lanț (sau lanțuri) scurt/e de aprovizionare (cu produse rezultate din sectorul pomicol) și la piața locală deservită de acest lanț/aceste lanțuri;

Tipul de sprijin

Sprijinul va fi acordat ca:

- rambursarea cheltuielilor eligibile;

- plată în avans, cu condiția constituirii unei garanții bancare sau echivalente corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu articolul 45(4) și articolul 63 din Regulamentul 1305/2014.

Corelare cu alte acte normative

-

Beneficiarii

Sprijinul se va acorda parteneriatelor constituite din minim un partener din categoriile de mai jos și cel puțin un fermier sau un grup de producători/o cooperativă care își desfășoară activitatea în sectorul pomicol:

- Fermieri;
- Microîntreprinderi și întreprinderi mici;
- Organizații neguvernamentale înregistrate conform legislației naționale;
- Consilii locale;
- Unități școlare, sanitare, de agrement și de alimentație publică.

Condițiile legate de forma de organizare a parteneriatului vor fi detaliate în cadrul național.

Cheltuielile eligibile

Cheltuielile eligibile vor fi acordate conform prevederilor Art. 35 (5) și pot cuprinde:

- Studii/planuri;
- Costurile de funcționare a cooperării;
- Costuri directe ale proiectelor specifice corelate cu planul proiectului;
- Costuri de promovare

Sprijinul se va acorda pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul planului proiectului.

Condiții de eligibilitate

- Solicitantul se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili;
- Solicitantul prezintă un acord de cooperare care face referire la o perioadă de funcționare cel puțin egală cu perioada pentru care se acordă finanțarea;
- Solicitantul prezintă un studiu/plan, privitor la conceptul de proiect privind lanțul scurt de aprovizionare;
- Solicitantul prezintă un concept de marketing adaptat la piața locală care include, dacă este cazul, și o descriere a activităților de promovare propuse;
- Fermierii vor continua activitățile agricole într-una din unitățile administrativ-teritoriale din anexa II și vor activa în sectorul pomicol;

- Grupurile de producători/cooperativele își vor continua activitățile agricole în unitățile administrativ teritoriale din anexa II și vor activa în sectorul pomicol.
- Dacă este cazul, solicitantul va respecta definițiile cu privire la lanțurile scurte de aprovizionare și piețele locale stabilite în conformitate cu prevederile din articolul 11 din Regulamentul (UE) nr. 807/2014 și descrise în secțiunea *Informații specifice operațiunii* din fișa măsurii.

Principii cu privire la stabilirea criteriilor de selecție

Criteriile de selecție a proiectelor vor urmări următoarele principii:

- Principiul reprezentativității cooperării, respectiv numărul de parteneri implicați;
- Principiul structurii adecvate a parteneriatului în funcție de obiectivele proiectului;
- Principiul valorii adăugate (parteneriatele care produc și comercializează produse cu valoare adăugată mare - ecologice, care participă la scheme de calitate, HNV, etc.);
- Principiul “piețelor locale” (de ex. distanța geografică dintre punctul de producție și punctul de vânzare).

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională ulterioară și vor avea în vedere prevederile din articolul 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013, în scopul de a asigura tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea măsurilor în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

Sume și rate de sprijin (aplicabile)

Ponderea sprijinului nerambursabil este de **100% din totalul cheltuielilor eligibile**, cu excepția cazului în care se aplică normele privind ajutoarele de stat, și se impune o limită inferioară.

În cazul în care planul de proiect include, de asemenea, acțiuni care sunt eligibile în cadrul altor măsuri, atunci costurile sunt acoperite din sub-măsura 16.4 a, în conformitate cu intensitatea maximă a ajutorului și valorile aplicabile în cadrul acelor măsuri. Cu toate acestea, valoarea maximă a cheltuielilor eligibile în cadrul altor măsuri nu va depăși valoarea maximă acordată în cadrul submăsurii 16.4.

Valoarea maximă a sprijinului este de **100.000 de euro**.

Costurile de funcționare a cooperării nu vor depăși 20% din valoarea maximă a sprijinului acordat pe proiect depus.

Toate costurile sunt acoperite din această sub-măsură ca sumă globală.

*Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni
Risc(uri) la implementarea măsurilor*

Având în vedere caracterul inovator al acestei sub-măsuri și lipsa unei culturi în ceea ce privește cooperarea dintre fermieri și alte entități, există riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de potențialii beneficiari. Aceasta poate conduce la depunerea de proiecte care nu abordează corect elementele cheie ale sub-măsurii (obiective, cheltuieli și tipuri de proiecte eligibile etc.) sau în necontractarea întregului buget alocat, din cauza interesului scăzut al beneficiarilor.

Un alt risc este generat de posibile dificultăți, atât în evaluarea inițială a planurilor de proiect, cât și a progreselor realizate în implementarea efectivă a acestora.

Acțiuni de reducere a riscului

Implementarea unei ample campanii de informare pentru beneficiari, prin care aceștia să fie informați și consiliați cu privire la implementarea corectă a proiectelor și la respectarea legislației în vigoare în perioada 2014-2020. În acest scop, Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală va desfășura o amplă campanie de informare și animare la nivel național și regional.

Consolidarea capacității administrative a autorităților de implementare pentru a facilita evaluarea inițială a planurilor de proiect și implementarea corectă a acestora.

Evaluarea generală a măsurii

Prin identificarea **riscurilor potențiale** în implementarea sub-măsurii, identificate de AM și AFIR (cum ar fi riscul ca oportunitățile de finanțare să nu fie percepute corect de beneficiarii potențiali, ceea ce ar conduce la depunerea de proiecte care nu reușesc să abordeze corect elementele cheie ale sub-măsurii) și **acțiunile de atenuare** propuse (cum ar fi campanii de informare și consolidarea capacității administrative a autorităților de implementare), AM și AFIR sunt încrezătoare că măsura poate fi pusă în aplicare fără obstacole majore.

Metodologia de calculare a sumei sau ratei de sprijin, unde e cazul

Nu se aplică.

Informații specifice operațiunii

Descrierea caracteristicilor proiectelor-pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

Prin lanț scurt de aprovizionare se înțelege un lanț de aprovizionare care nu include mai mult de un intermediar între producător și consumator.

Prin intermediar se înțelege acea entitate care achiziționează produsul de la fermier în scopul comercializării. Procesatorul nu este considerat intermediar decât dacă procesează materia primă proprie sau procesarea reprezintă o acțiune de prestare de servicii către fermier, cel din urmă deținând controlul asupra produsului și condițiilor de comercializare (ex.: stabilirea prețului).

Unele sesiuni de depunere de proiecte se pot axa în mod deosebit pe consolidarea pieței locale pentru produsele fabricate/prelucrate la nivel local. Aceasta este o formă specifică de lanț scurt de aprovizionare, bazat atât pe numărul de intermediari, cât și pe distanța geografică dintre punctul de producție/procesare și punctul de vânzare.

În aceste cazuri, se consideră necesar să se definească "piața locală", ca o rază de comercializare care nu depășește 75 km de la exploatarea de origine a produsului.

Această rază ține cont de distanța medie dintre așezările principale și cheltuielile posibile de transport, combustibil și al rețelei de transport rutier, care ar putea aduce un profit rezonabil, ar contribui la reducerea poluării și conservarea proprietăților produsului.

Mai mult decât atât, se iau în considerare și specificitățile geografice naționale (de ex., un producător poate fi nevoit să treacă munții pentru a ajunge la consumatorii potențiali sau în cel mai apropiat oraș).

Posibilitatea de a verifica și de a controla măsurile și/sau tipurile de operațiuni

Risc(uri) la implementarea măsurilor

-

Acțiuni de atenuare

-

Evaluarea generală a măsurii

-

Metodologia de calculare a sumei sau ratei de sprijin, unde e cazul

Nu se aplică.

Informații specifice operațiunii

Specificarea caracteristicilor proiectelor-pilot, ale clusterelor, ale rețelelor, ale lanțurilor scurte de aprovizionare și ale piețelor locale

-

Alte observații importante relevante pentru înțelegerea și implementarea măsurii

Este posibil ca beneficiarul, pe parcursul implementării proiectului, să realizeze că ideea în curs de testare/dezvoltare nu generează rezultatele preconizate și că se impune oprirea sau ajustarea proiectului.

- În cazul în care rezultatele intermediare indică faptul că planul inițial al proiectului poate fi ajustat în conformitate cu obiectivele proiectului, atunci se poate conveni asupra ajustării planului de proiect și asupra continuării finanțării, în limitele bugetului inițial al proiectului.
- În cazul în care proiectul trebuie oprit, din cauza nerespectării planului de proiect, atunci toate costurile înregistrate până la acel moment vor fi rambursate. În cazul în care GO a respectat planul de proiect, așa cum s-a stabilit, atunci nu vor exista consecințe financiare pentru beneficiar – cu excepția investițiilor în infrastructură/ capacități de producție și procesare, care vor fi rambursate.

Situațiile descrise mai sus se aplică doar în cadrul sub-măsurilor 16.1 și 16.1 a.

DRAFT decembrie 2014